

Конституційне право; муніципальне право

УДК 342.5

Болдирєв Сергій В'ячеславович

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри державного будівництва

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Болдырев Сергей Вячеславович

кандидат юридических наук, доцент,

доцент кафедры государственного строительства

Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

Boldyriev Serhii

Candidate of Juridical Sciences (PhD), Associate Professor,

Associate Professor at the Department of the State Building

Yaroslav Mydryi National Law University

Лінник Микола Павлович

студент Факультету адвокатури

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Линник Николай Павлович

студент Факультета адвокатуры

Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

Linyuk Mykola

Student of the Faculty of Advocacy

Yaroslav Mydryi National Law University

**СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ НЕДОЛІКІВ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
СТАТУСУ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ
І ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ
ВОЄННОЇ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ ІНФРАСТРУКТУРИ
СПОСОБЫ ПРЕОДОЛЕНИЯ НЕДОСТАТКОВ ПРАВОВОГО
РЕГУЛИРОВАНИЯ СТАТУСА И ОРГАНИЗАЦИИ РАБОТЫ ОРГАНОВ
ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ И ОРГАНОВ МЕСТНОГО
САМОУПРАВЛЕНИЯ В КОНТЕКСТЕ ВОЕННОГО И
ПОСЛЕВОЕННОГО ВОССТАНОВЛЕНИЯ ИНФРАСТРУКТУРЫ
METHODS OF OVERCOMING THE DEFICIENCIES OF LEGAL
REGULATION OF THE STATUS AND ORGANIZATION OF WORK OF
STATE AUTHORITIES AND LOCAL SELFGOVERNMENT BODIES IN
THE CONTEXT OF MILITARY AND POSTWAR RECONSTRUCTION
OF INFRASTRUCTURE**

Анотація. Дана наукова стаття присвячена темі недоліків правового регулювання статусу та організації роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування в контексті воєнної та післявоєнної відбудови інфраструктури. Актуальність цієї проблеми полягає в тому, що на даний момент чинна юридична база України, що регулює воєнну та післявоєнну відбудову держави, містить велику кількість погрішностей та потребує комплексного оновлення. Ті малочисельні українські наукові роботи, які були покликані бодай частково вирішити питання відбудови інфраструктури всередині держави, не охоплюють більшості виникаючих у процесі цієї відбудови аспектів. Запропонована стаття має на меті запропонувати власні ідеї з удосконалення нормативно-правової бази України, які мають

урегулювати процес відновлення пошкодженої та зруйнованої інфраструктури.

Задля цього у статті було досліджено законодавчу базу, яка регулює статус та організацію роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування. Далі в науковій роботі зазначається, що оновлення чинної юридичної бази з приводу відбудови інфраструктури має відбуватись виключно відповідно до планів інтеграції національної юридичної бази в європейський законодавчий простір.

Враховуючи всі ці фактори авторами статті було резюмовано, що єдиним комплексним способом врегулювання процесу відбудови України є створення Плану реконструкції пошкодженої інфраструктури на період дії воєнного стану і у відбудовний період із подальшим його юридичним закріпленням.

Такий план має містити зміни на державному рівні (Міністерство інфраструктури України, Кабінет Міністрів України, комітети Верховної Ради України), зміни на місцевому рівні (військові та військово-цивільні адміністрації, місцеві ради, об'єднані територіальні громади), а також певні додаткові зміни (створення певних комісій та підрозділів). Окремо був викладений перелік найбільш вагомих положень, які мають бути обов'язково викладені у плані реконструкції.

Ключові слова: відбудова державної інфраструктури, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, план реконструкції.

Анотація. Данная научная статья посвящена теме недостатков правового регулирования статуса и организации работы органов государственной власти и органов местного самоуправления в контексте военного и послевоенного восстановления инфраструктуры. Актуальность

этой проблемы состоит в том, что на данный момент действующая юридическая база Украины, регулирующая военное и послевоенное восстановление государства, содержит большое количество неточностей и требует комплексного обновления. Те малочисленные украинские научные работы, которые были призваны хотя бы частично решить вопрос восстановления инфраструктуры внутри государства, не охватывают большинство возникающих в процессе этого восстановления аспектов. Предлагаемая статья призвана предложить собственные идеи по усовершенствованию нормативно-правовой базы Украины, которые должны урегулировать процесс восстановления поврежденной и разрушенной государственной инфраструктуры.

Для этого в статье была исследована законодательная база, регулирующая статус и организацию работы органов государственной власти и органов местного самоуправления. Далее в научной работе отмечается, что обновление действующей юридической базы по восстановлению инфраструктуры должно происходить исключительно в соответствии с планами интеграции национальной юридической базы в европейское законодательное пространство.

Учитывая все эти факторы, авторами статьи было резюмировано, что единственным комплексным способом урегулирования процесса восстановления Украины является создание Плана реконструкции поврежденной инфраструктуры на период действия военного положения и в восстановительный период с последующим его юридическим закреплением.

Такой план должен содержать изменения на государственном уровне (Министерство инфраструктуры Украины, Кабинет Министров Украины, комитеты Верховной Рады Украины), изменения на местном уровне (военные и военно-гражданские администрации, местные советы, объединенные

территориальные общины, а также некоторые дополнительные изменения (создание определенных комиссий и подразделений). Отдельно был изложен список наиболее значимых положений, которые должны быть обязательно изложены в плане реконструкции.

Ключевые слова: восстановление государственной инфраструктуры, органы государственной власти, органы местного самоуправления, план реконструкции.

Summary. This scientific article is devoted to the shortcomings of the legal regulation of the status and organization of the work of public authorities and local governments in the context of military and postwar reconstruction of infrastructure. The urgency of this problem is that the current legal framework of Ukraine, which regulates the military and postwar reconstruction of the state, contains a large number of inaccuracies and needs to be comprehensively updated. The few Ukrainian scientific works that were designed to at least partially address the issue of infrastructure reconstruction within the state do not cover most of the aspects that arise in the process of this reconstruction. The proposed article aims to offer their own ideas for improving the regulatory framework of Ukraine, which should regulate the process of restoring damaged and destroyed state infrastructure.

To this end, the article examines the legal framework governing the status and organization of public authorities and local governments. Further in the scientific work it is noted that the renewal of the current legal framework for the reconstruction of infrastructure should take place exclusively in accordance with the plans for the integration of the national legal framework into the European legal space.

Taking into account all these factors, the authors of the article summarized that the only comprehensive way to regulate the process of reconstruction of Ukraine

is to create a Plan for reconstruction of damaged infrastructure during martial law and in the reconstruction period and its subsequent legal consolidation.

This plan should include changes at the state level (Ministry of Infrastructure of Ukraine, Cabinet of Ministers of Ukraine, committees in the Verkhovna Rada of Ukraine), changes at the local level (military and military-civil administrations, local and regional councils, status of (united) territorial communities) , as well as certain additional changes (creation of certain commissions and subdivisions). A separate list of the most important provisions that must be set out in the reconstruction plan was presented separately.

Key words: *reconstruction of state infrastructure, public authorities, local governments, reconstruction plan.*

Постановка проблеми. Нормативно-правова база України, що регулює статус та організацію роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування, безперервно розвивається. Така тенденція пов'язана з тим, що в ході розвитку суспільних відносин, утворюється все більше аспектів, які потребують законодавчого закріплення. Наразі головним каталізатором, що обумовлює створення нової та вдосконалення чинної юридичної бази, стало введення воєнного стану на всій території України. Досліджуючи дане питання, було з'ясовано, що чинна нормативна база України не взмозі охопити більшість виникаючих під час воєнного стану суспільних відносин, особливо - в контексті відбудови держави. Дана наукова робота покликана вирішити, принаймні частково, дану проблему.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На жаль, на даний момент публікації, які були б присвячені способам подолання недоліків правового регулювання статусу та організації роботи органів державної влади і органів

місцевого самоврядування в контексті воєнної та післявоєнної відбудови інфраструктури, в наукометричній базі України відсутні.

Однак написанню статті суттєво допомогли праці таких українських науковців, як: Барабаш Ю. Г. [1], Колісник В. П. [1], Слінько Т. М. [1], Дахова І. І. [1], Чуб О. О. [1], Ткаченко Є. В. [1] та інші.

Також були враховані думки провідних спеціалістів із різних галузей: Данилишина Б. М. [2], Тимошенка К. В. [3], Усенко Ю. [4], Богдан Т. [5] та інших.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Дослідивши чинну нормативно-правову базу, яка регулює статус та організацію роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування, виокремити її недоліки в контексті воєнної та післявоєнної відбудови інфраструктури. Після чого висунути власні, унікальні пропозиції щодо вдосконалення даної юридичної бази України, які допоможуть врегулювати процес відбудови держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основну частину нормативно-правової бази, яка наразі регулює статус та організацію роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування, можна представити в такому вигляді:

- Конституція України [6];
- Закон України (далі — ЗУ) "Про правовий режим воєнного стану" [7];
- ЗУ «Про центральні органи виконавчої влади» [8];
- ЗУ «Про Кабінет Міністрів України» [9];
- ЗУ «Про Антимонопольний комітет України» [10];
- ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» [11];
- ЗУ «Про місцеві державні адміністрації» [12];
- ЗУ «Про військово-цивільні адміністрації» [13];

- ЗУ "Про добровільне об'єднання територіальних громад" [14].

Недоліком даної юридичної бази є те, що жоден із вищезазначених законів, включаючи й Конституцію України, не містить у собі конкретних положень, які б визначали організацію роботи та повноваження органів державної влади і органів місцевого самоврядування у сенсі реконструкції зруйнованої під час воєнного стану інфраструктури. Очевидним є факт, що державні органи влади і органи місцевого самоврядування вже працюють над планом з відновлення частково або повністю зруйнованої інфраструктури, проте цей процес варто контролювати в першу чергу юридично. Прикладом такої роботи є ЗУ "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності у сфері довкілля та щодо цивільного захисту на період дії воєнного стану і у відбудовний період" [15]. Однак наведений закон не охоплює і відсотку від загальної маси аспектів, що потребують нормативного регулювання.

Окремо зупинятися на кожному згаданому акті, аби довести недостатню продуманість останніх, доречним не є. У наступній частині роботи акцент буде зроблено саме на пропозиціях із покращення чинного законодавства, які були сформовані в ході дослідження, а вже в рамках запропонованих ідей буде наголошено на прогалинах чинної нормативно-правової бази України.

Перш ніж переходити до конкретних способів подолання недоліків правового регулювання статусу та організації роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування у контексті воєнної та післявоєнної відбудови інфраструктури, варто зазначити, що будь-які законодавчі зміни в Україні мають відбуватися відповідно до планів інтеграції національної нормативно-правової бази в європейський законодавчий простір. Насамперед цьому процесу сприяють:

- 1) Преамбула Конституції України;

2) Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [16];

3) Заявка на членство України в Європейському Союзі;

4) План дій «Україна – Європейський Союз»;

5) Концепція адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [17];

6) Концепція державної регіональної політики [18];

7) Національна Стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства [19].

Впливаючи з вищенаведеного, даним дослідженням пропонується створити план реконструкції пошкодженої інфраструктури на період дії воєнного стану і у відбудовний період, який був би виданий у формі закону. Такий нормативно-правовий акт має охопити абсолютно всі виникаючі під час процесу відбудови інфраструктури питання. А також визначити статус (включно із повноваженнями) і організацію роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування у контексті запропонованого плану реконструкції пошкодженої інфраструктури. Нижче буде приведений перелік найвагоміших аспектів, які потребують свого закріплення в чинній правовій базі України в контексті відбудови пошкодженої інфраструктури.

У плані реконструкції мають бути затверджені статус та організація роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування в контексті воєнної та післявоєнної відбудови інфраструктури, а також інших об'єднань, які мають бути створені задля вирішення нагальних питань. Першочергово план реконструкції буде передбачати:

А) Зміни на державному рівні, що стосуватимуться:

- Міністерства інфраструктури України (із внесенням відповідних змін до Постанови Кабінету Міністрів "Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України" та інших);
- Кабінету Міністрів України (із внесенням відповідних змін до ЗУ "Про Кабінет Міністрів України" та інших);
- створення комітету Верховної Ради України з питань відбудови пошкодженої інфраструктури.

Б) Зміни на місцевому рівні, що стосуватимуться:

- військових та військово-цивільних адміністрацій (із внесенням відповідних змін до ЗУ "Про правовий режим воєнного стану", ЗУ «Про військово-цивільні адміністрації» та інші);
- місцевих рад (із внесенням відповідних змін до ЗУ "Про місцеве самоврядування в Україні");
- визначення статусу територіальних громад (у тому числі - об'єднаних), які мають реалізувати своє право брати участь у відбудові власних сіл (кількох сіл), селищ або міст.

В) Додаткові зміни:

- задля контролю за виконанням плану реконструкції мають бути створені дві комісії: європейська та українська. Така міра необхідна, оскільки кошти, що виділяють Європейський Союз, уряди країн-партнерів і міжнародні інститути – Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, інші, задля реконструкції України, мають використовуватися прозоро та раціонально;
- створення комісії, що складатиметься з провідних українських та світових архітекторів, урбаністів, містобудівників і т.д, задля

визначення загальних пріоритетів у сенсі відбудови зруйнованої інфраструктури;

- створення окремого підрозділу Національного антикорупційного бюро України/Національного агентства з питань запобігання корупції, який буде покликаний здійснювати контроль за процесом відбудови інфраструктури України, аби не допустити розкрадання виділених на реконструкцію коштів.

Також у плані реконструкції мають бути наявні такі положення:

1. Відбудова пошкодженої/зруйнованої інфраструктури має відбуватись виключно за європейськими стандартами. Це означає, що реконструкція має бути спрямована не на відновлення інфраструктури в тому самому вигляді, в якому вона існувала до пошкодження, а на возведення на її місці більш зручної, сучасної та практичної конструкції.

2. Поняття трудової повинності має бути викладено більш детально в порівнянні з тими положеннями, що містяться в чинній нормативно-правовій базі. Насамперед необхідно окреслити кількість годин, яку мають відпрацювати залучені до суспільно корисних робіт громадяни, а також чітко визначити характер робіт для окремих груп населення в залежності від їхнього фаху.

3. Має бути створений український довідник благоустрою, яким будуть зобов'язані керуватись при проєктуванні нових українських міст. Зокрема, у довіднику будуть міститись правила побудови не тільки житлових приміщень, а ще й фасадів, майданчиків, вуличних меблів, веломереж, зон для пішоходів, зелених зон, громадського транспорту та автомобілів, інше.

4. Має бути затверджена спеціальна конструкція житлових будівель, яка не матиме критичних пошкоджень (буде міцніше) у разі влучання в неї снаряду. Наразі ті житлові будинки, де проживають громадяни України, не є

надійними. Наприклад, частим явищем є те, що конструкції не передбачають достатньої кількості ударостійких стін (як правило, стіни, що виконують огорожувальну функцію, будуються з більш дешевого та крихкого матеріалу, який легко руйнується). Також проблемою є недостатня кількість несучих стін у багатоквартирних будинках.

5. Важливим правилом для відбудови будь-якої зруйнованої будівлі великого масштабу є наявність у ній захисних споруд-бомбосховищ (далі — бомбосховища). Також на законодавчому рівні має бути закріплено які будівлі повинні містити бомбосховища, а які ні, з якого матеріалу дозволено будувати бомбосховища, обов'язковість вентиляції та трубопроводу з питною водою в кожному бомбосховищі та інше. Також обов'язковою є наявність сидячих місць у кількості 50% від загальної кількості місць в укритті.

6. Заклади освіти мають бути оснащеними захисними спорудами-бомбосховищами, які будуть достатнього розміру, аби умістити в собі всіх учнів, вчителів, викладачів та інший персонал закладу. Також обов'язковою є наявність сидячих місць у кількості 50% від загальної кількості місць в укритті.

7. Окремо варто сказати про положення, що будуть стосуватися відновлення критичної інфраструктури України. План має детально охоплювати відбудову об'єктів інфраструктури, систем, їх частин та їх сукупність, які є важливими для економіки, національної безпеки та оборони, порушення функціонування яких може завдати шкоди життєво важливим національним інтересам [20].

8. Зокрема необхідно юридично закріпити процес побудови тимчасового житла для внутрішньо-переміщених осіб.

Наведені положення та ідеї не є абсолютними, проте саме створення Плану реконструкції пошкодженої інфраструктури на період дії воєнного

стану і у відбудовний період із подальшим його юридичним закріпленням — це єдиний спосіб врегулювання процесу відбудови України.

Висновки. Структурно дана стаття була поділена на декілька частин. Перша була присвячена дослідженню чинної юридичної бази, що регулює статус та організацію роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування. Така нормативно-правова база була приведена для ознайомлення з нею. Наступним кроком дослідження стала критика наведеної юридичної бази із подальшим висвітленням власних пропозицій щодо подолання зазначених недоліків.

Так, було підкреслено, що вирішення питань із подолання недоліків національної юридичної бази, що регулює статус та організацію роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування в контексті воєнної та післявоєнної відбудови інфраструктури можливо виключно з урахуванням європейської нормативно-правової бази та відповідно до планів інтеграції України в юридичний простір Європейського Союзу.

Фінальною частиною наукової роботи стало констатування факту, що єдиним способом подолання правового регулювання статусу та організації роботи органів державної влади і органів місцевого самоврядування в контексті воєнної та післявоєнної відбудови інфраструктури є створення Плану реконструкції пошкодженої інфраструктури на період дії воєнного стану і у відбудовний період із подальшим його юридичним закріпленням.

Література

1. Барабаш Ю. Г., Колісник В. П., Слінько Т. М., Дахова І. І., Чуб О. О., Ткаченко Є. В. Демократичні засади організації і функціонування вищих органів державної влади України»: монографія / за заг. ред. д.ю.н., проф., член-кор. НАПрН України Барабаша Ю.Г. Харків: Право, 2013.

2. Данилишин Б. М. Ресурси України для фінансової стабільності під час війни та відбудови. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/22/686099/>
3. Тимошенко К. В. В Україні створять довідник із найкращими прикладами містобудування. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/05/03/novyna/polityka/ukrayini-stvoryat-dovidnyku-najkrashhymu-prykladamu-mistobuduvannya>
4. Усенко Ю. Як вберегти "зелену" енергетику. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/29/686428/>
5. Богдан Т. Відбудова економіки: напрямки, важелі, інститути. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/25/686208/>
6. Конституція України // Відом. Верхов. Ради України. 1996. № 30. № 141.
7. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
8. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>
9. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
10. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 № 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
12. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
13. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 3.02.2015 № 141-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>

14. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності у сфері довілля та щодо цивільного захисту на період дії воєнного стану і у відбудовний період: Закон України від 15.03.2022 № 2132-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2132-20#Text>
16. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 № 1678-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
17. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 21.11.2002 № 228-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-15#Text>
18. Про Концепцію державної регіональної політики: Указ Президента України від 25.05.2001 341/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2001#Text>
19. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки: Указ Президента України від 07.09.2021 № 487/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>
20. Про критичну інфраструктуру: Закон України від 16.11.2021 № 1882-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20#Text>

References

1. Barabash Yu. G., Kolisnyk V. P., Slin`ko T. M., Dahova I. I., Chub O. O., Tkachenko Ye. V. *Demokratychni zasady organizaciyi i funkcionuvannya vyshhyh organiv derzhavnoyi vlady Ukrayiny*»: monografiya / za zag. red. d.yu.n., prof., chlen-kor. NAPrN Ukrayiny Barabasha Yu.G. – Xarkiv: Pravo, 2013.
2. Danylyshyn B. M. Resursy Ukrayiny dlya finansovoyi stabil`nosti pid chas vijny ta vidbudovy. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/22/686099/>
3. Tymoshenko K. V. V Ukrayini stvoryat` dovidnyk iz najkrashhymy prykladamy mistobuduvannya. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/05/03/novyna/polityka/ukrayini-stvoryat-dovidnyky-najkrashhymy-prykladamy-mistobuduvannya>
4. Usenko Yu. Yak vberegty "zelenu" energetyku. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/29/686428/>
5. Bogdan T. Vidbudova ekonomiky: napryamky, vazheli, instytuty. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/25/686208/>
6. *Konstytutsiya Ukrayiny // Vidom. Verkhov. Rady Ukrayiny. 1996. № 30. № 141.*
7. Pro pravovyy rezhym voyennoho stanu: Zakon Ukrayiny vid 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
8. Pro tsentral'ni orhany vykonavchoyi vlady: Zakon Ukrayiny vid 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>
9. Pro Kabinet Ministriv Ukrayiny: Zakon Ukrayiny vid 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
10. Pro Antymonopol'nyy komitet Ukrayiny: Zakon Ukrayiny vid 26.11.1993 № 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>

11. Pro mistseve samovryaduvannya v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 № 280/97-BP. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
12. Pro mistsevi derzhavni administratsiyi: Zakon Ukrainy vid 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
13. Pro viys'kovo-tsyvil'ni administratsiyi: Zakon Ukrainy vid 3.02.2015 № 141-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>
14. Pro dobrovil'ne ob'yednannya terytorial'nykh hromad: Zakon Ukrainy vid 05.02.2015 № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
15. Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo diyal'nosti u sferi dovkillya ta shchodo tsyvil'noho zakhystu na period diyi voyennoho stanu i u vidbudovnyy period: Zakon Ukrainy vid 15.03.2022 № 2132-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2132-20#Text>
16. Pro ratyfikatsiyu Uhody pro asotsiatsiyu mizh Ukrainoyu, z odniyei storony, ta Yevropeys'kym Soyuzom, Yevropeys'kym spivtovarystvom z atomnoyi enerhiyi i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoyi storony: Zakon Ukrainy vid 16.09.2014 № 1678-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
17. Pro Kontseptsiyu Zahal'noderzhavnoyi prohramy adaptatsiyi zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeys'koho Soyuzu: Zakon Ukrainy vid 21.11.2002 № 228-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-15#Text>
18. Pro Kontseptsiyu derzhavnoyi rehional'noyi polityky: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25.05.2001 341/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2001#Text>

19. Pro Natsional'nu stratehiyu spryannya rozvytku hromadyans'koho suspil'stva v Ukrayini na 2021-2026 roky: Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 07.09.2021 № 487/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>
20. Pro krytychnu infrastrukturu: Zakon Ukrayiny vid 16.11.2021 № 1882-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20#Text>